

SUPLICII DE AMOR

(Virginia Gheorghiu)

Și Virginia Gheorghiu e dintre poetele care au stat exasperant pe capul lui E. Lovinescu, asaltându-l cu flatări și supărări, în alternanță regulată. Virginia îi dedică (și ea, dar ea dedică multe și la mulți) o poezie (*Omul*) în care-l vede „încăunat pe culmi de bunătate rară” și prevede că „apoteoza îi va pune nimb de aur”. Îi și mărturisește în direct că e „un sfânt în sufletul ei”¹, numai că tot asaltul e cam degeaba: Virginia citește la „Sburătorul” ba „cîteva poezii neroade”², ba cîteva „poezele”³. O singură dată primește și ea un „binișor”.

*Gîndul inimii*⁴, cu care debutează, e un volum de văicăreli și reproșuri în care Virginia, zice A. Davidescu, „tălmăcește simțemintele unui suflet delicat” și „excelează prin bogăția imaginilor și prin muzicalitatea deosebită”⁵. De tălmăcit tălmăcește, chiar prea direct, cu psihologie mobilă și imediată, dar de excelat – nu prea, nici la muzică, nici la pictura poetică. Perpessicius găsea aici „o poezie de ușor didacticism”, dar și „cîntece grațioase” și chiar ceva mărturii de „lirică modernă”⁶. Fapt e că Virginia cîntă de doliul iubirii, cu el începe și tot cu el continuă într-o lamentație lungă de inimă îndurerată. Cu acordul lamentos cu care începe, cu el va și continua, de parcă s-ar fi blocat definitiv în părăsire și-n durerea de inimă: „Tu creșteai în adîncul inimii mele,/ Cu frăgezimea unei rămurele/ Care va rodi al dragostei fior/ Și-am tresărit de bucuria așteptărilor...// Dar într-o zi, căzu din ochii tăi o floare,/ C-un strop de moarte în al ei parfum,/ Eu te iubesc oricum.../ Dar tot mai mult de-atuncea, inima mă doare!” (*Gîndul inimii*). Tema Virginiei e chiar această durere persistentă și nevindecabilă. Ea vine de peste tot și din orice incident. Cel mai repede vine din nepotrivirea de registre amoroase, din intensitatea curat opusă a implicării: ea prea mult, el prea puțin: „Noi suntem două coarde prea întinse/ Ce nu mai pot vibra în armonii,/ Tu pentru mine murmuri note stinse,/ Iar pentru tine eu, prea vii” etc. (*Desacord*). Reacțiile Virginiei – și confesia lor deopotrivă – par sincere și radicale, cu pecete definitivă: „Dacă tu nu mă chemi/ Nu-nțelegi ori nu-ți pasă/ Pot să fiu ori și cui/ Cea mai dragă aleasă/ Tot una mi-i, voi cădea/ Unde doare mai tare,/ Ca să nu mă mai scol/ Chiar nici cînd... din uitare.” (*Gînduri*). Firește că la asemenea dezamăgiri definitive viața Virginiei se proiectează ca martiriu în mijlocul zădărnice: „Pe culmile-ți cernite vei contempla fatal,/ Mai gîrbovă, mai slută, al vieței carnaval;/ Îți vei iubi durerea

cu sufletul învins/ Și vei sui calvarul, mai sus de necuprins”. (*Îngîndurare*). Martiriu motivat, desigur, și de fapte (căci Virginia pare a trăi doar părăsirea), dar și de vocația acută a senzațiilor, de agresivitatea acestora; părăsirea și incandescenta dureroasă cu care o trăiește fac din Virginia o victimă clară: „Cînd zăpada-i înflorită/ Și e gerul prins de geam,/ În singurătatea albă/ Simt cum prind să mă destram./ Nu știu ce atingeri mute/ Îmi alunecă pe trup/ Și cu nevăzute ghiare,/ Din adîncu-mi, parcă rup./ Nopti de iarnă reci și grele/ Mă-nfioară ascuțit/ Și prin umbră viața trece,/ Fără să te fi-nțlnit.” (*Fiori*). Suita de seri și nopți pe care o compune metodic, pe anotimpuri, e o suită de elegii, de sfișiate peisaje interioare, tot mai încărcate de gîndul pustiității și al morții: „Cînd scutură prin suflet/ Urîtul, reci fiori/ Și cînd pe-o noapte albă/ Ca asta... nu mai mori!” (*Noapte de iarnă*). Îndură greu, cu exasperare ascuțită senzual, absențele, dar din păcate pare a avea parte doar de ele: „Gîndurile noastre se frămîntă.../ Mă chemi!... te strig!.../ Pe gura ta/ Au jăruit căpșunile o vară-ntreagă,/ Și eu... să nu te pot vedea.” etc. (*Elegie*). Altminteri, fără sfișală, Virginia transcrie direct dezastrele de inimă: „Nu te-ai ținut de cuvînt!/ De-acuma pînă la primăvară,/ Inima îngheață, să știi!/ Și sunt multe zile... multe nopți.../ Și n-ai să mai vii!” etc. (*Gol*). Așteptarea asta zadarnică devine chiar agonie: „Afară,/ E o noapte grea de umbră/ Și te aștept cumplit!” etc. (*Noapte*). În concluzie, zice Virginia pe bună dreptate: „Destinul meu... este iubire/ Pentru durere m-am născut/ Și-o lacrimă îmi dă de știre,/ Să-mi caut sufletul pierdut” (*Destin*). Ar avea pentru așa destin și destule calități fatale, cu care s-ar putea răzbuna ca o Gorgonă, dar are suflet bun și nu le activează: „Eu te-aș putea încremeni/ C-un gest ori c-o privire/ Pe care n-am decît s-o smulg/ Adîncului din fire...// Dar blînd mi-e gîndul” etc. (*Răspuns*). Deși uneori ar merita s-o facă, avînd în vedere ce mitocăniile suferă: „M-ai rugat să viu la tine/ Și-am venit...// Am bătut la geamuri/ am bătut.../ m-a lătrat un ciîne/ mic și slut;/ Am rămas pe-o bancă-n umbră/ așteptînd.../ fără nici un gînd...// Tîrziu.../ Cădea rouă.../ Cînd m-am deșteptat/ mi-am adus aminte... și-am plecat./ Inima-mi sfărmată/ ca o jucărie,/ cine mi-o mai știe!” (*Tristețe*). Din loc în loc se văd și la Virginia dispoziții senzuale acute, dar în acest regim de abandon ele se relevă doar ca intensități dureroase, simple gheare de sentiment.

E ceva mai demolită această patimă suferitoare în *Borangic*⁷, dar numai pentru că Virginia o ridică acum din stratul strict amoros în cel reflexiv, generalizînd-o și îndreptînd-o spre iluminare: „Svîrlită în larma lumii,/ în spasmu-i infernal,/ incandescentu-mi suflet/ s-agită – strop de val -/ pe inerția mută și grea a nepăsării!/ (Călătorie bună pe mărele uitării!)/ Fir de nisip, de aur, de foc,/ ori numai gînd,/ mi-am întocmit făptura,/ spre Golgota trecînd./ Iar dincolo de piscuri/ și de nemărginire,/ mijeste focul sacru al visului unic,/ din care o scîntee,/ apusă în iubire,/ îmi dă puteri din umbră și chin,/ să mă ridic!” (*Vis*). Cînd își aduce însă aminte de sine, lucrurile redevin crunte: „Singular.../ pe poteca albă a morții,/ am încremenit!” etc. (*Brumă*). Pînă și natura devine doar un reper toriu alegoric lamentos, un album de semne funerare: „Privesc la frunzele, ce cad/ Ca niște semne inutile;/ Sunt viața mea: pe-al vremii vad/ un calendar cu rupte file” etc. (*Cad frunzele*). Toate fac din Virginia o exclusă și o întemnițată în suferință și singurătate: „Ești epava aruncată/ Printre cei ce rîd mereu.../ Nimeni nu va ști vreodată/ Cît ți-e sufletul de greu!” (*Cîntecul amintirei*). Oricît i-ar fi însă drama de amară, Virginia mai găsește și resurse de șagălnicie, văietîndu-se – uneori – destul de glumeț, chiar dacă și patetic totodată: „Mi-e foame și mi-e sete/ de-o gură de fecior,/ ce mi-a secăt și trupul/ și-al vieții mele spor.// Bătu-mi-l-ar norocul/ Pe unde-o fi acum;/ mi-e pîinea fără sare/ și focul numai fum” etc. (*Amar*). Găsește chiar și resurse imnice, măcar pentru portretele unor prietene, unde penelu-i devine solar și prețios: „Razele de soare/ te-au zămislit/ floare albă./ Sucul pămîntului/ te-a dospit/ în caldul vîntului/ ca pe-o nalbă./ Luna/ în borangic auriu/ a învăluit trupu-ți/ străveziu” etc. (*Ly*). Și, firește, destule motive pentru a moraliza lumea: „Pe nimenea nu-l doare/ al mîntuirii gînd,/ să rupă și să deie/ și celui mai flămînd./ Prea multe tidve goale/ fac umbră pe pămînt/ de-a surda, mai fac cruce/ și toaca bat în vînt!/ În sufletele joase/ ascuns nimica nu-i;/ doar putregaiul crește/ adînc în carnea lui” etc. (*Maria Magdalena*). La așa viață chinuită, e și normal ca Virginia să-și caute – și să-și găsească – mîngîierea la picioarele crucii: „Coboară-ți mîngîierea-ți dulce/ asupra sufletului trist/ și lasă-i pacea, să și-o culce/ alătura de tine *Christ!*” (*Cel mai adînc suspin*). „Pecetie de foc pe inimă” zice Virginia că i-a fost această carte, dar din durere în durere a ajuns, totuși, la mîngîiere. Norocul poetelor suferitoare e că, totdeauna, le așteaptă cineva.

NOTE

¹ E. Lovinescu, *Sburătorul*. Agende literare, V, Ediție de Monica Lovinescu și Gabriela Omăt, Note de Alexandru George, Margareta Feraru și Gabriela Omăt, Editura C.N.I. „Coresi” S.A., București, 2001, p. 205.

² Idem, p. 138.

³ E. Lovinescu, *Sburătorul*. Agende literare, IV, Ediție de Monica Lovinescu și Gabriela Omăt, Note de Alexandru George, Margareta Feraru și Gabriela Omăt, Editura Minerva, București, 2000, p. 236.

⁴ Virginia Gheorghiu, *Gîndul inimii. Versuri*, Tipografia „România Nouă”, București, 1934.

⁵ Cele trei Crișuri, nr. 5-6/1935.

⁶ Perpersicius, *Opere*, XII, Mențiuni critice, Editura Minerva, București, 1983, p. 429.

⁷ Virginia Gheorghiu, *Borangic*, București, 1943.



Virginia